

Уус-Алдан улууһун Кэптэнитээби
“Чэчир” оҕо уһуяанын иитээччитэ
Олесева Екатерина Харлампьевна

Саца Дьыллаабы утренник сценарийа. Кыра-орто белех оҕолоругар.

Остуоруйа “Хаар кыыа Хаарчаана”

Музыка тыабыр. Уот сабыллар.

Вед.: - Остуоруйа диэн кырдык уонна сымыйа. Остуоруйа киини утуе майгылаах, чизьинэй буоларга, учугэи-кубааны араарарга, хас биирдии, утуе быыыга, олобу ыраас, сырдык еттуттэн керерге уерэтэр. Онтон биьи бугун Саца дьыллаабы харыйабытыгар «Хаарчаана кыыс» остуоруйа ыалдьытты кэллэ. (уот арыллар)

Арай биирдэ олохтоотуу эбитэ уу оҕонньордоох эмээхсин. Кинилэр оҕолоро да, сиэннэрэ да суох эбит.

Биир утуе кун чэйдии олохтоотуу, эмээхсин оҕонньоругар эппит: - Оҕонньор, сотору Саца дьылбыт буолуо. Бары дьиэ кэргэнинэн уерэ-кете быраабынныктыахтара. Онтон эн биикки хас сылын аайы, бэйэбит эрэ керсебут. Сиэн оҕото суох нааа да куубаан (хотойор, ере тынар)

Оҕонньор: - Эмээхсин, хотойума. Саатар табырдыа тахсан, хаарынан сиэн кыыс оҕоруохха. Туннукпутунэн кун аайы кинини керуехпуут.

Эмээхсин: - Ээ, хата оннук гынаахха.(уерэр) Сиэн кыыстаах курдук сананыахпыт.

Оҕонньордоох, эмээхсин тацнан табырдыа тахсаллар. Ыллы-ыллы Хаар кыыс оҕороллор. Уерэ-кете дьиэлэригэр киирэллэр.

(Уот сабыллар)

Вед: - Киэбэ буолбут. Дэриэбинэ ийэ им-дьим, уу-чуумпу... Оҕонньордоох эмээхсин утуйбуттар. Арай табырдыа тегурук ый тахсыбыт, аптаах-алыптаах туун сааламмыт...

Хаар киби устан, наыйан уцкуулээн киирэр.

Хаар киби: - Дорооболоруц оҕолоор! Мин Хаар кибибин! Мин эмээхсиннээх оҕонньор баба санааларын истэммин, кинилэргэ кемелеуехпун бабардым дии...

Бугун аптаах-алыптаах туун, ол ийин баба санаа туолар кэмэ. Ээй-ээй, хаар киичээннэрим, кемелееуччулэрим кэлиц эрэ! Кемелеууц!

Хаар киичээннэр (оҕолор) тахсаллар. Хаар кыыс тула уцкуулуулэр. Тахсан бараллар (олороллор).

Хаар кыыс тацаын устар, Хаарчаана кыыс буолан хаалар.

Хаарчаана кыыс: - Дорооболоруц оҕолоор! Мин хаар кыырапхтарынан оҕоулуубут, хаар кыыс буолабын. Мин бу ханна кэлэн хааллым?...

Онуоха оҕонньор тахсан кэлэр, собууар: -Эмээхсинэн-эмээхсин, ыл тахса оҕус! Саца дьыл алыптаах туунугэр, биийэхэ Тацара сиэн кыыы бэлэхтээбит! (уерэр, Хаар кыыы тула эргийэр)

Эмээхсин тахсар, Хаарчаана кыыска чугабыр, кини тула эргийэр, уерэр: - Иэхэйбиин-чуохайбыын! Бу дьолу! Бу уерууну! Тацара биьихэ сиэн кыыы бэлэхтээбит! Эчи кини нарынын! Эчи кини маанытын! Эчи кини мацанын! Кинини биьиги Хаарчаана диэн ааттыахпыт!

Вед: О Сонньордоох эмээхсин набаа уербуттэр. Сиэн кыыс Хаарчааналарын дьизэ киллэрбиттэр. Кунуу быба сиэн кыыстарын кереллер, хал буолбаттар.

Куннэрэ-ыйдара киниттэн эрэ тахсар буолбут. Кун-дьыл ааар..

Онтон кыыстара улаатан... ессе кизэркэйн, тупсан, кэрэтийэн испит.

Ол гынан баран, сиэн кыыс Хаарчаана, кунтэн кун кулэрэ-уерэрэ аччаан испит, кини куруук хаар кыырпахтарын, тымны салгынын ахтар, суохтуур буолбут..

Вед: Биир утук кун, кини эбээтиттэн, эбээтиттэн ыйыппакка эрэ, тыба барарга санаммыт.

Сарсыарда эрдэ туран, дьизиттэн тахсан, тыба барбыт.

Хаар кыырпахтара уцкуулуу тахсаллар.

Хаарчаана кыыс: -Тоо бэрдэй, кэрэтэй! Айылбабыт барахсан набаа да кэрээ! Салгына учугэйиин!

(Хаарчаана кыыс кылгастык уцкуулуур)

Хаарчаана кыыс Тыйыс тымнылаах, сиккиэр тыаллаах, хойуу хаардаах тыа устун уцкуулуу-уцкуулуу, ыллы-ыллы баран испит. Арай биирдэ ейдеебутэ, туун буолбут. Табырдыа харацарбыт.

Хаарчаана кыыс кутталыттан ытыр: - Ый-ый, муна хааллым дии...аны билигин дьизэр хайдах барабын? Эбээлээх, эбээм кэтэспиттэрэ буолуо...

Ол ыты олордобуна, хайа хаспабын анныттан Гномик тахсан кэлэр.

Гномик: - Дорообо, кэрэ кыыс! Мин Гномик диэммин. Онтон эн кимциний? Тоо ытаатыц? Туох буоллуц?

Хаарчаана кыыс: - Дорообо! Мин Хаарчаана диэммин. Дьизбиттэн, эбээлээх, эбээбиттэн ыйыппакка эрэ, тыба тахсаммын, муна хааллым... Билигин дьизэр хайа суолунан, хайдах барарбын билбэппин (ытыр)

Гномик: - Ытаама, Хаарчаана! Биьиги эйиэхэ кемельеухпут. Бу миэхэ аптаах фонарик баар. Бу фонарик биьигини, дьизэр тириэрдизэ. Ээй, кэлиц эрээ манна, мин кыракый гномиктарым, кемельееччуларим!

Быаттан тутуспут гномиктар тахсаннар, круг эргийэллэр. Абыах хамсаны оцороллор.

Гномик:- Хаарчаана, чэ барыххайыц! (Бары быаттан тутуян эргийэллэр, тахсан бараллар)

Гномик: -Чэ, кэллибит Хаарчаана! Дьиэц бу турар...

Хаарчаана уерэр, ытыс табынар.

Хаарчаана: -Иэхэйбиин-чуохайбыын! Аата уердэхпиин!

Баыыбаларыц Гномиктар! Керсуеххэ диэри! (Гномиктар быаттан тутуян, эргийэн тахсан бараллар)

Уот сабыллар, арыллар

Эмээхсиннээх оҕонньор ытаа олоролор.

Оҕонньор: Хаарчаана сиэн кыыспыт суоҕа кууаҕанын... Ханна баран хаалбыта буоллар?

Эмээхсин: - Киэбэ буолла, харацарда.. Оҕом Хаарчаанам теҕе эрэ куттанна...

Хаарчаана сиэн кыыстара суурэн киирэр: - Эбээ, эбээ мин бу баарбын! Аны хаан да эыигиттэн ыйытыта суох, ханна даҕаны, хаан да барыам суоҕа! (эбээлээх эбээтин куувар, сыллыыр)

Эбээлээх эбээтэ уерэллэр, кууаллар.

Вед.: - Хаарчаана кыыс эбээлээх эбээтин кытта иллээхтик, дьоллоохтук олорубут. Аны кини хаан даҕаны, соҕотоҕун тыаҕа барбат буолбут. Арай кини куруук хаар кыырапхтарын, тымныы салгынын керуен баҕардаҕына, Моруос оҕонньору кытта тыаҕа, сири –дойдуну кэрийэ, оҕолорго бэлэх эрэ туттарса барар буолбут.

Остуоруйабыт оҕолоор! Манан бутэр. Ким истибит, ол Маладьыас!

Сюрпризный момент. Клоуннар кириилэрэ, оонньотуулара. Фокус кердоруулэрэ.

Музыка тыаыыр. Моруос Оҕонньор Хаарчаанатынаан киирэллэр.

Моруос оҕонньор –Дорооболоруц оҕолоор!

Саца Дьылынан!

Саца Дьолунан!

Кунду оҕолоор, тереппуттээр, ыалдьыттар!

Халыц тыалары туораан,

Иьирик ойуурдары уцуордаан

Уьуннук да айаннаан

Кэллибит Эьиэхэ

Хаарчаана сиэмминээн.

Хаарчаана уцкуутэ.

Моруос оҕонньор – Хайа, оҕолоор! Харыйабыт уота суох эбит дии! Дьэ, мань кеннеруехпутун наада эбит. Биир – икки – ус! Харыйабыт уота умай! (Харыйа уота умайар)

Вед.: - Моруос оҕонньор ыраах айантан кэлэн сылайбытыц буолуо, манна киир аас, олорон сынньан..

Хата, биьиги Эйиэхэ бэлэмнээбит ырыаларбытын, хобооннорбутун истэциин, сурэххин сылаанньыт..

Моруос оҕонньору кытта оҕолор Хороводтуулар “Харыйачаан”

Моруос оҕонньор оҕолорго бэлэхтэрин туттарар.
Хаартыскаҕа туьуу.